

نه ئاسۆی هونه ری جیهانی دا :

ئەلیکساندر

داینیکا

هونه رمه ندى مه زنى هونه رى نىگار كيشانى
سۆقيه تى هاوده م

نوسىنى : پروفيسور چىگادايڤ

وه ر كپران و ناماده كردنى له رووسى به وه :

محمد عارف

ئەركى سەرشانى هونه رمه ندى ئەركىكى بەكجار قورس و پىرۆزه . ئەوه يش دەر برىن و بەرجه سته كردنى جیهانى دەر وونى و روخسارى مرۆڤ و ریتى جموجۆئى ژيان و كيشه كانى بوون و جوانى و رهنگىنى سرووشته . بۆيه ش هونه رمه ندى راسته قینه رىگايه كى نه مری له ژيان گرتووه و روئى خۆى نه ژيانى هاوده م و دوا روژدا بىنوه و ده بىنى .

هونه رمه ندى سۆقيه تى هاوده م : (ئەلیکساندر ئەلیکساندرۆڤىچ دىنىكا) . له م جوړه هونه رمه ندى نه . كه ئەم ئەركه قورس و پىرۆزانه ی باسكراویان ههنگرتووه .

جیهانى دەر برىنى هونه رمه ندى . مه زنى و فراوانه و زۆر شتى جوړ به جوړى چاره سه ر کرده وهك : رووداو . دیمه نى سرووشتى . سرووشتى هیمن . هیلکاری . گرافىك . هونه رى دیوارى . پۆسته رو په يكه رو شتى تر . . . راسته ئاست و ستاندارتى ئەو هه موو به ره مه مانه وه كو بهك نى و له چهند به ره مه مىكدا كه م و كورتیه كى سرنج راکيش هه به . . . به لام ئەم وورده شتانه رى له لافاوى مه زنى و به ته وژمى هێزى دەر برىنى هونه رمه ندى به ره دار نه گرتووه و ته گه دى بۆ تاقى كردنه وه هونه رى به ئازايه كانى دانه ناوه . له سالى ۱۹۲۴دا . (داینیکا) ی هونه رمه ندى له گه ل هونه رمه ندى : (بىمىنۆڤ . گانچارۆڤ . نىسكى . كوپریانۆڤ . قىليامس و

وینه به كى فۆتۆگرافى (داینیکا) له كاتى ئىشكر دندا

سنووری وولات تیپه‌پروه .
 هونه‌رمه‌ند له ساڵی ۱۹۳۵دا گه‌شتیکی هونه‌ری بۆ
 فه‌ره‌نسه ، ئیتالیاو ئەمیریکا کردووه‌و زنجیره‌یه‌ك سکیچ و نیگارو
 گرافیکی به‌نرخ‌ی درووست کردووه ، ئەم گه‌شته‌ی رۆلئیکی
 دیاری له فراوان‌کردنی ئاسۆی هونه‌ری (داینیکا) بینه‌وه . له
 نیگاره‌ی میژووینی‌یه‌ تازە‌کانی هونه‌رمه‌ند له‌م قوناغه‌دا تابلۆی
 (نیکیتکا)‌یه ، که ده‌رپرینی تاقی‌کردنه‌وه‌ی یه‌که‌م مرقۆی رووس
 بۆ فرین به‌رجه‌سته ده‌کات و هونه‌رمه‌ند دامه‌زراندنیکی
 سه‌رکه‌وتووی مه‌نومیتی بۆ دۆزیوه‌ته‌وه .

هونه‌رمه‌ندی مه‌زن وه‌ك جه‌نگاوه‌ریك به‌شداری له
 جه‌نگی جیهانی دووهم کردووه‌و بۆ پاراستنی نیشتمان سنگی
 خۆی داوه‌ته‌ به‌ر گولله . له‌م قوناغه‌ سه‌خته‌دا نیگاری هه‌ره
 به‌ناوبانگی : (له‌ پیناوی رزگارکردنی سیقاستۆپول‌دا)‌ی
 درووست کردووه‌ که نمونه‌یه‌کی هه‌ره به‌رزی قوتابخانه‌ی
 (ریالیزی سوشیالیستی) به‌رجه‌سته ده‌کات و له‌ ئاسۆیه‌کی
 جیهانی‌دا ، له‌گه‌ڵ نیگاری مه‌زنی : (بۆ ئەوهی بترۆگراد
 بیاریزین) ناسراوه‌و له‌ زۆربه‌ی ئەو په‌رتووکانه‌ی ده‌رباره‌ی
 میژووی هونه‌ری جیهانی له‌ سه‌ده‌ی بیسته‌مین‌دا نووسراوه‌ته‌وه ،
 چاپ‌کراون .

قوناغی ناشتی و درووست‌کردنه‌وه‌ی ژانیکی پر له
 سه‌رکه‌وتن و هیمن و دلنایایی پاش جه‌نگ ره‌نگدانه‌وه‌یه‌کی
 قوولی له‌ به‌ره‌مه‌ به‌رزه‌کانی هونه‌رمه‌ند بینه‌وه . . . (داینیکا)‌ش
 وه‌ك هونه‌رمه‌ندی گرافیکی مه‌زن (فاقۆرسکی) و په‌یکه‌رتاشی
 به‌هه‌ردار (مووخینا) له‌ به‌ره‌مه‌ تازە‌کانی به‌رده‌وامه‌و له‌هه‌مان
 کاتدا وه‌ك مامۆستای هونه‌ر^۲ له‌ ئەکادیمی‌یه‌ی هونه‌ره‌ جوانه‌کانی
 مۆسکۆ به‌شداری‌یه‌کی گرنگی له‌ په‌روه‌رده‌کردن و پیگه‌یاندن
 نه‌وه‌ تازە‌کان کردووه^۳

۱ - هونه‌رمه‌ند له‌م نیگاره‌دا سروشی له‌ شیعره‌ به‌ناوبانگه‌کی (مایکۆفسکی) وه‌رگرتووه
 که هه‌مان ناوی هه‌یه‌ واته : (مارشی چه‌پ) .
 ۲) وه‌رگرتی ئەم نووسینه‌ دا دوو ساڵی خۆیندن له‌ سنۆدیوی (داینیکا) خۆیندووینی .
 ۳) ئەم هونه‌رمه‌نده‌ گه‌وره‌یه‌ له‌م ساڵانه‌دا کۆچی دوانی‌کردووه .

شیفه‌رین) یه‌کیتی هونه‌رمه‌ندانی ناو (ئۆست - OST) - یان
 دامه‌زراندوه‌ ئەو یه‌کیتی‌یه‌ی که رۆلئیکی به‌رزی له‌ چه‌سپاندن و
 پیش‌خستنی هونه‌ری سوقیه‌تی هاوده‌م بینه‌وه . . به‌لێ پاش
 تیپه‌رینی ئەم هه‌موو ساڵانه ، ئەو هه‌موو ره‌خنه‌و نووسینه
 ساکارو ساویلکانه‌ی دژی ئەم یه‌کیتی‌یه‌ نووسراون ، شتیکی
 ناحه‌ق و ناوه‌وا دینه‌ به‌ر چاومان . نیگاری به‌ناوبانگی
 (داینیکا) : (بۆ ئەوهی بترۆگراد بیاریزین) نمونه‌یه‌کی به‌رزی
 هونه‌ری قوناغی گرنگی ناوبراوه . له‌م نیگاره‌دا هه‌ست‌ده‌که‌ین
 هونه‌رمه‌ند زیره‌کانه‌ سوودی له‌ هونه‌ری کۆنی رووسیاو هونه‌ری
 ئەوروپای رۆژئاواو سه‌ده‌ی ووریا‌بوونه‌وه :
 (RENAISSANCE) بینه‌وه . به‌لام به‌ ریبازو ستایلئیکی
 تاییه‌ت به‌خۆی پیش‌که‌شی کردووه . به‌شیک له‌ ره‌خنه‌گره‌کان
 به‌ناحه‌ق ناویان له‌ هونه‌رمه‌ند ناوه‌ (هونه‌رمه‌ندی پۆسته‌ر) ،
 به‌لام (داینیکا) وه‌لامئیکی به‌هێزی داونه‌ته‌وه‌و نیگاری :
 (مارشی چه‌پ)‌ی پیشان‌داوه‌و به‌م جووره‌ ده‌م کۆنی
 کردوونه^۱ . به‌رزترین نیگاره‌کانی هونه‌رمه‌ند له‌م قوناغه‌دا ئەم
 به‌ره‌مانه‌ن : (له‌ بالکۆن‌دا . دیمه‌ئیکی سروشتی ، مه‌له‌وانی
 کچان و دایک) ، له‌ راستی‌دا دوا نیگار به‌نمونه‌یه‌کی هه‌ره
 به‌رزی ده‌رپرینی دایکایه‌تی ده‌ژمیردری و ناوبانگی نیگاری
 باسکراو وه‌ك نیگاره‌کانی تری هونه‌رمه‌ند زۆر دوورتر له‌

